DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)
den 5 oktober 1995 *

I mål C-321/93,

angående en begäran, enligt artikel 177 i EEG-fördraget, från Sozialgericht Nürnberg (Tyskland), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiggjorda målet mellan

José Imbernon Martínez

och

Bundesanstalt für Arbeit

angående tolkningen av artikel 73 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen, ändrad genom rådets förordning (EEG) nr 3427/89 av den 30 oktober 1989 (EGT nr L 331, s. 1),

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av C. Gulmann, avdelningsordförande, J.C. Moitinho de Almeida (referent), D.A.O. Edward, J.-P. Puissochet och L. Sevón, domare,

* Rättegångsspråk: tyska.

generaladvokat: M.B. Elmer,
justitiesekreterare: H. von Holstein, biträdande justitiesekreterare,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— sökanden i målet vid den nationella domstolen, genom Jesús Prieto Peláez, chef för avdelningen för sociala ärenden vid Spaniens generalkonsulat, arbetsmarknadsbyrån, i München,

— den spanska regeringen, genom Alberto José Navarro González, generaldirektör för den rättsliga och institutionella samordningen avseende gemenskapen, och Gloria Calvo Díaz, abogado del Estado, vid rättsavdelningen för gemenskapsfrågor, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom Dimitrios Gouloussis, juridisk rådgivare, och Horstpeter Kreppel, tysk tjänsteman förordnad att tjänstgöra vid kommissionens rättstjänst inom ramen för programmet för utbyte med nationella tjänstemän, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att sökanden, den tyska regeringen, företrädd av Bernd Kloke, Oberregierungsrat vid förbundsekonomiministeriet, i egenskap av ombud, den spanska regeringen, och kommissionen, företrädd av Dimitrios Gouloussis och Jörn Sack, juridisk rådgivare, har avgivit muntliga yttranden vid förhandlingen den 30 mars 1995,

och efter att den 8 juni 1995 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Sozialgericht Nürnberg har genom beslut av den 26 april 1993, som har inkommit till domstolen den 21 juni samma år och som har rättats genom beslut av den 2 juli 1993, vilket har inkommit till domstolen den 29 juli samma år, enligt artikel 177 i EEG-fördraget begärt förhandsavgörande beträffande tre frågor avseende tolkningen av artikel 73 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen, ändrad genom rådets förordning (EEG) nr 3427/89 av den 30 oktober 1989 (EGT nr L 331, s. 1).

2 Frågorna har uppkommit i en tvist i vilken Bundesanstalt für Arbeit, Kindergeldkasse (den federala arbetsförmedlingens kassa för barnbidrag) har vägrat att, utöver familjebidrag för barn i hans vårdnad, bevilja Imbernon Martínez bidragstillägg (Zuschlag zum Kindergeld) med fullt belopp för perioden september — december 1988.

3 Detta tillägg enligt 11 a § i Bundeskindergeldgesetz av den 14 april 1964 (tysk lag om bidrag för barn, nedan kallad "BKGG", BGBl. 1990 I, s. 149) är avsett för berättigade personer med låg inkomst. Det första och det sjätte stycket i denna bestämmelse lyder på följande sätt:

"1. Barnbidrag för vilka den berättigade åtnjuter ett avdrag enligt 32 § punkt 6 i lagen om inkomstskatt skall ökas med ett bidragstillägg som beräknas på grundval

av 32 § punkt 6 då den berättigades beskattningsbara inkomst (2 § punkt 5 i lagen om inkomstskatt) understiger grundavdraget som anges i 32 a § punkt 1.1 i lagen om inkomstskatt. Den beskattningsbara inkomsten beaktas i den mån som den har legat till grund för beskattningen. Den beskattningsbara inkomsten kan i förekommande fall uppgå till ett negativt belopp. Då inkomstskatten före eventuell skattelindring beräknas i enlighet med 32 a § punkt 5 eller 32 a § punkt 6 i lagen om inkomstskatt, medges i stället för grundavdrag ett dubbelt grundavdrag. Första meningen är inte tillämplig på berättigade personer vars inkomst, ökad med sammanboende makes eller makas inkomst, huvudsakligen utgörs av utländska inkomster eller inhemska inkomster som uppburits utomlands eller betalats av en överstatlig eller mellanstatlig organisation och som på grund härav inte omfattas av beskattning enligt lagen om inkomstskatt.

6. Bidragstillägget utgör en tolftedel av 19 procent av skillnaden mellan den beskattningsbara inkomsten och grundavdraget beräknat i enlighet med 11 a § punkt 1 första eller tredje meningen, med ett tak om 19 procent av summan av de avdrag som den behövande åtnjuter för barn som han har vårdnaden om. Då beskattningen sker med tillämpning av 32 b § i lagen om inkomstskatt, ersätts procentsatsen som beräknats enligt första meningen av en procentsats som uppgår till skillnaden mellan den procentsats som beräknats enligt första meningen och den särskilda procentsats som angivits på skattsedeln. 20 § punkt 3 är tillämplig."

1 § punkt 1 första meningen i Einkommensteuergesetz (tysk lag om inkomstskatt, nedan kallad "EStG") lyder på följande sätt: "De fysiska personer som är bosatta eller stadigvarande vistas inom landet är oinskränkt inkomstskattskyldiga."

5 26 § punkt 1 i EStG lyder: "Om båda makar är oinskränkt inkomstskattskyldiga och varaktigt sammanboende, kan de — om dessa förutsättningar förelegat vid beskattningsperiodens början eller inträtt under perioden — välja mellan särtaxering och samtaxering (26 a § respektive 26 b §)."

6 26 b § i EStG (det så kallade splittingsystemet) har följande lydelse: "Vid samtaxering av makar läggs makarnas inkomster samman och tillräknas makarna gemensamt och makarna behandlas således, om inte annat föreskrivs, som en enda skattskyldig."

7 I 32 § i EStG föreskrivs följande: "Ett barn kan inte beaktas om det inte var oinskränkt inkomstskattskyldigt vid kalenderårets början eller blev det under kalenderåret" (32 § punkt 2). I 32 § punkt 6 föreskrevs att: "Ett skatteavdrag om 1 242 DM görs från den skattskyldiges inkomst för varje barn som han har vårdnaden om. Om makarna är föremål för samtaxering i enlighet med 26 § och 26 b § görs ett skatteavdrag om 2 484 DM om barnet faktiskt tillhör makarnas hushåll ..."

8 Det följer av beslutet om hänskjutande att Imbernon Martínez mellan den 1 januari och den 18 september 1988 vistades i Spanien, där han var arbetslös, och därefter flyttade till Tyskland, där han från och med den 21 september samma år arbetade som löntagare. Under detta år bodde hans fru och två barn, som inte utövade något yrke och inte erhöll någon inkomst, i Spanien.

9 Enligt Finanzamt Ansbachs beslut om fastställelse av slutlig löneskatt och kyrkoskatt för året 1988 beviljades ett skatteavdrag för barn som stod under Imbernon Martínez vårdnad, som beräknades på det antal månader som han hade tillbringat i Tyskland det ifrågavarande året. Detta avdrag beviljades på grundval av 33 a § punkt 1 i EStG, enligt vilken den skattskyldige tillåts att undantagsvis och i bestämda fall åberopa utgifter för underhåll för en person som ännu inte har fyllt 18 år och för vilken varken den skattskyldige eller någon annan åtnjuter ett skatteavdrag såsom för barn som står under ens vårdnad enligt 32 § punkt 6 i EStG. I avsaknad av en "försäkran om brist på inkomster" medgavs däremot inget skatteavdrag för makan.

10 Eftersom hans maka inte var bosatt i Tyskland, beräknades inte Imbernon Martínez skatt på grundval av 32 a § punkt 5 i EStG (fallet med "splitting", 26 b § i EStG), och det dubbla grundavdraget som anges i 32 a § punkt 1 andra meningen första punkten i EStG beviljades inte heller.

11 Sökanden har från och med september månad 1988 åtnjutit tyska familjebidrag med fullt belopp för sina två barn. Kassan för familjebidrag i Ansbach avslog Imbernon Martínez begäran att bidragstillägget, som är föremålet för förevarande tvist, skulle beräknas med beaktande av de avdrag för barn som stod under hans vårdnad som han inte hade kunnat åtnjuta vid beskattningen.

12 Även klagomålet mot detta beslut avslogs genom beslut av den 23 augusti 1990. Det är sistnämnda beslut som ligger till grund för förevarande överklagande.

13 Den nationella domstolen har ansett att rätten för sökanden att erhålla tillägg med fullt belopp beror på tillämpligheten av bestämmelsen om fiktiv bosättning i artikel 73 i förordningen inom ramen för 11 a § i BKGG och de skatterättsliga bestämmelser som det där hänvisas till.

14 Den har i detta hänseende understrukit att åtnjutande av det tvistiga bidraget särskilt är beroende av att sökanden har rätt till ett avdrag för barn som han har vårdnad om enligt 32 § punkt 6 i EStG, vilket bara beviljas för barn "som kan beaktas" enligt lydelsen av 32 § punkt 2 i EStG, det vill säga för barn som är oinskränkt inkomstskattskyldiga i Tyskland. Detta villkor är inte uppfyllt om barnen inte är bosatta eller stadigvarande vistas i Tyskland (1 § punkt 1 första meningen i EStG). Vid detta förhållande kan avdrag enligt den ovan nämnda 32 § endast medges om det av artikel 73 kan utläsas att sökanden i såväl socialrättsligt som skatterättsligt hänseende skall behandlas som om hans barn vore bosatta i Tyskland.

15 Den nationella domstolen har tillagt att uppkomsten av en skyldighet för motparten att fatta beslut om bidragstillägg på grundval av det dubbla grundavdraget i enlighet med 11 a § punkt 1 tredje meningen i BKGG förutsätter att regeln om fiktiv bosättning även kan anses tillämplig på vederbörandes maka. Vad slutligen rör frågan om Imbernon Martínez med framgång kan göra gällande en rätt till fullt bidrag, förutsätter detta att motparten är skyldig att behandla honom som om den påförda inkomstskatten — beräknad enligt skattetabell — hade beräknats enligt 32 a § punkt 5 i EStG ("splittingsystemet").

16 Sozialgericht Nürnberg har mot denna bakgrund beslutat att vilandeförklara handläggningen och begära förhandsavgörande beträffande följande frågor:

"1. Innebär bestämmelsen om fiktiv bosättning i artikel 73 i förordningen (EEG) nr. 1408/71 att de personer som är berättigade till familjebidrag, och vars barn är bosatta i en annan medlemsstat, inom ramen för 11 a § i Bundeskindergeldgesetz (BKGG) och de skatterättsliga bestämmelser som den paragrafen hänvisar till, skall behandlas som om deras barn var bosatta inom BKGG: s geografiska tillämpningsområde?

2. a. Innebär bestämmelsen om fiktiv bosättning i artikel 73 i förordningen (EEG) nr 1408/71 att de personer som är berättigade till familjebidrag och vars makar är bosatta i en annan medlemsstat, inom ramen för 11 a § i BKGG och de skatterättsliga bestämmelser som den paragrafen hänvisar till, skall behandlas som om deras makar var bosatta inom BKGG: s geografiska tillämpningsområde?

2. b. Om fråga 2 a besvaras jakande, skall sökanden behandlas som om den inkomstskatt som erhålls vid tillämpning av tabellen (tarifliche Einkommensteuer, det vill säga inkomstskatten före all eventuell skattelindring) hade beräknats på grundval av 32 a § punkt 5 i Einkommensteuergesetz (EStG)?"

17 Före behandlingen av tolkningsfrågorna finns det anledning att notera — till följd av ändringar i EStG genom Gesetz zur Bekämpfung des Missbrauchs und zur Bereinigung des Steuerrechts (lag för kampen mot missbruk och sanering av den skatterättsliga lagstiftningen, BGBl. I, s. 2310) av den 21 december 1993, som till fördel för sökanden gjorts tillämplig retroaktivt — att Imbernon Martínez under tiden har beviljats bidragstillägg med fullt belopp för den tvistiga perioden. Eftersom sökanden vid den nationella domstolen med framgång har gjort gällande ett starkt

intresse av att hans rätt fastställs (Fortsetzungsfeststellungsinteresse), är en tvist fortfarande anhängiggjord vid den domstolen, som har att beakta förhandsavgörandet vid meddelandet av dom i målet, varför de ställda frågorna bör besvaras.

Den första frågan

18 Den nationella domstolen önskar med den första frågan i huvudsak veta om artikel 73 i förordning nr 1408/71 skall anses innebära att då det framgår av viss medlemsstats skatterättsliga lagstiftning — till vilken statens socialrättsliga lagstiftning hänvisar — att beviljandet och den beloppsmässiga storleken av ett bidrag för barn som står under sökandens vårdnad är kopplade till barnets bosättning i den aktuella staten, bosättningskravet skall anses uppfyllt även om barnet är bosatt i en annan medlemsstat.

19 Det förhåller sig obestridligen så att ett bidrag som det i 11 a § i BKGG angivna bidragstillägget för barn utgör en familjeförmån i den mening som avses i förordning nr 1408/71 och omfattas av kapitel 7 (rubricerat "Familjeförmåner") i avdelning III i denna förordning, i vilken artikel 73 ingår.

20 Denna bestämmelse har följande lydelse: "En anställd eller egenföretagare, som omfattas av lagstiftningen i en medlemsstat, skall för sina familjemedlemmar som är bosatta i en annan medlemsstat ha rätt till de familjeförmåner som utges enligt lagstiftningen i den förra staten som om de vore bosatta i den staten, om något annat inte följer av bilaga VI."

21 Det är lämpligt att notera att denna bestämmelse har som främsta syfte att hindra att en medlemsstat gör familjeförmånernas beviljande eller beloppsmässiga storlek beroende av att arbetstagarens familjemedlemmar är bosatta i den medlemsstat som utger förmånerna, för att inte avskräcka arbetstagare i gemenskapen från att utöva rätten till fri rörlighet (se beträffande detta dom av den 22 februari 1990, Bronzino, C-228/88, Rec. s. I-531, punkt 12).

22 Därav följer, som här är fallet, att om beviljandet av en förmån för barn som står under ens vårdnad och dess beloppsmässiga storlek beror på barnets bosättning inom det nationella territoriet, detta villkor, vid beviljandet och beräkningen av den ifrågavarande förmånen, skall anses uppfyllt då barnet är bosatt i en annan medlemsstat.

23 Den omständigheten att, som i detta fall, bosättningskravet följer av skatterättsliga bestämmelser, som den socialrättsliga lagstiftningen hänvisar till i syfte att bestämma kretsen av förmånstagare samt familjeförmånens beloppsmässiga storlek, kan inte innebära ett ifrågasättande av denna slutsats. Bestämmelsen om fiktiv bosättning som anges i artikel 73 i förordning nr 1408/71 skulle berövas en stor del av sin ändamålsenliga verkan om den kunde sättas ur spel med en enkel hänvisning till skatterättsliga bestämmelser.

24 Det finns därför anledning att besvara den första frågan med att artikel 73 i förordning nr 1408/71 skall tolkas så att den innebär att då det framgår av viss medlemsstats skatterättsliga lagstiftning — till vilken statens socialrättsliga lagstiftning hänvisar — att beviljandet och den beloppsmässiga storleken av ett bidrag för barn som står under sökandens vårdnad är kopplade till barnets bosättning i den staten, villkoret skall anses uppfyllt då barnet är bosatt i en annan medlemsstat.

Den andra och den tredje frågan

25 Med sin andra och sin tredje fråga, som det finns anledning att pröva tillsammans, vill den nationella domstolen i huvudsak veta om artikel 73 i förordning nr 1408/71 skall anses innebära att då det framgår av viss medlemsstats skatterättsliga lagstiftning — till vilken statens socialrättsliga lagstiftning hänvisar — att beviljandet och den beloppsmässiga storleken av ett bidrag för barn som står under sökandens vårdnad är kopplade till arbetstagarens makes eller makas bosättning i den staten, ett sådant villkor skall anses uppfyllt då maken eller makan bor i en annan medlemsstat. Om så är fallet, undras vidare om den aktuella skatterättsliga lagstiftningen skall tillämpas fiktivt i sin helhet vid beviljande och beräkning av bidraget i fråga som om maken eller makan vore bosatt i bidragsstaten.

26 Enligt den nationella domstolen synes lydelsen av artikel 73 i förordning nr 1408/71 utesluta att bestämmelsen om fiktiv bosättning kan utsträckas till arbetstagarens maka om den ifrågavarande förmånen beviljas för en annan familjemedlem.

27 Det räcker att i detta hänseende konstatera att det saknas stöd för en sådan restriktiv tolkning av den aktuella bestämmelsen som, av det skäl som har nämnts i punkt 21, skall tolkas extensivt på så sätt att den skall anses gälla alla medlemmar i arbetstagarens familj, i fall där beviljandet och den beloppsmässiga storleken av en familjeförmån direkt eller indirekt är beroende av att en av medlemmarna i arbetstagarens familj är bosatt i den stat som utger förmånen.

28 För att följaktligen i ett fall som det förevarande avgöra om arbetstagaren är berättigad till det tvistiga bidraget och för att beräkna dess belopp finns det anledning att låta samtliga skatterättsliga bestämmelser i den medlemsstat som utger förmånen, som den socialrättsliga lagstiftningen i den staten hänvisar till för att bestämma förmånstagare och belopp för det tvistiga bidraget, tillämpas fiktivt som om arbetstagarens maka vore bosatt i den staten.

29 I detta hänseende är det lämpligt att klargöra, som domstolen har konstaterat i domen av den 14 februari 1995 i Schumacker-målet (C-279/93, Rec. s. I-225, punkt 45) att rådets direktiv 77/799/EEG av den 19 december 1977 om ömsesidigt bistånd av medlemsstaternas behöriga myndigheter på direktbeskattningens område (EGT nr L 336, s. 15), ger möjlighet att i förekommande fall övervinna hinder av administrativ art i syfte att beakta den personliga situationen och familjesituationen för den utomlands bosatta personen.

30 Det finns därför anledning att besvara den andra och den tredje frågan med att artikel 73 i förordning nr 1408/71 skall tolkas så att den innebär att då det framgår av viss medlemsstats skatterättsliga lagstiftning — till vilken statens socialrättsliga lagstiftningen hänvisar — att beviljandet och den beloppsmässiga storleken av ett bidrag för barn som står under sökandens vårdnad är kopplade till arbetstagarens makes eller makas bosättning i den staten, ett sådant villkor skall anses uppfyllt då maken eller makan bor i en annan medlemsstat. Vid beviljande och beräkning av bidraget i fråga skall den aktuella skatterättsliga lagstiftningen tillämpas fiktivt i sin helhet som om maken eller makan vore bosatt i bidragsstaten.

Rättegångskostnader

31 De kostnader som har förorsakats de tyska och spanska regeringarna samt Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domsto-

len, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

— angående de frågor som genom beslut av den 26 april 1993, rättat genom beslut av den 2 juli 1993, förts vidare av Sozialgericht Nürnberg — följande dom:

1) **Artikel 73 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen, ändrad genom rådets förordning (EEG) nr 3427/89 av den 30 oktober 1989, skall tolkas så att den innebär att då det framgår av viss medlemsstats skatterättsliga lagstiftning — till vilken statens socialrättsliga lagstiftning hänvisar — att beviljandet och den beloppsmässiga storleken av ett bidrag för barn som står under sökandens vårdnad är kopplade till barnets bosättning i den staten, villkoret skall anses uppfyllt då barnet är bosatt i en annan medlemsstat.**

2) **Artikel 73 i förordning nr 1408/71 skall tolkas så att den innebär att då det framgår av viss medlemsstats skatterättsliga lagstiftning — till vilken statens socialrättsliga lagstiftning hänvisar — att beviljandet och den beloppsmässiga storleken av ett bidrag för barn som står under sökandens vårdnad är kopplade till arbetstagarens makes eller makas bosättning i den staten, ett sådant villkor skall anses uppfyllt då maken eller makan bor i en annan**

medlemsstat. Vid beviljande och beräkning av bidraget i fråga skall den aktuella skatterättsliga lagstiftningen tillämpas fiktivt i sin helhet som om maken eller makan vore bosatt i bidragsstaten.

Gulmann Moitinho de Almeida Edward

Puissochet Sevón

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 5 oktober 1995.

R. Grass

Justitiesekreterare

C. Gulmann

Ordförande på femte avdelningen